

Упутство за израду мастер рада

Пре истраживања треба јасно одредити:

ТЕОРИЈСКИ ДЕО:

1. Увод
2. Теоријски део
3. Предмет истраживања (широко)
4. Основне појмове (које термине користите у раду, прецизирајте њихово одређење)

МЕТОДОЛОШКИ ДЕО:

5. Циљ (прецизно: шта радите?)
6. Задатке (прецизно: како до циља?)
7. Хипотезе (код експеримента)
8. Тип истраживања
9. Узорак
10. Изворе, методе, технике и инструменте истраживања
11. Ниво и начин обраде података
12. Организација и ток истраживања (када, где, како)
13. Резултати и интерпретација резултата (добијене податке поредите са постојећим, наведеним у теоријском делу)
14. Закључак и дискусија (значај истраживања са педагошке тачке гледишта)
15. Литература и извори

1. **Увод** је функционални део рада. У уводу треба одредити предмет рада. Обратите пажњу: предговор и увод су различите ствари! Залажемо се за увод у коме се не теоретише, већ се првенствено омеђава предмет рада и тако избегава приговор „зашто нисте писали и о томе...“. **Битно је да на основу јасно дефинисаног предмета рада изложите материју а да притом не упаднете у замку излагања „од 1 до 101“.** Зато је важно да **оградите тему – тј. одвојите оно што је битно од онога што то није.** Погледајте иницијална питања: **ТЕМА - Шта знам? Шта желим да сазнам? Који аспекти теме ме интересују? Које кључне речи описују тему?**
2. **Теоријски део текста је усмерен на језгровито излагање о томе шта је до сада у стручној литератури написано о том предмету.** Разврстава се по *главама* – деловима рада. Главе су конструктивни елементи рада, његова статика. Главе могу имати *подглаве* а ове ниже јединице, уколико је то неопходно за разумевање излагања. Не треба заборавити да су и пасуси део нижих јединица казивања, све до реченица и речи, како нас учи методологија писања стручних и научних текстова.
  - Напомена: један пасус разматра само једну основну идеју: прва реченица најављује идеју, друге реченице развијају главну идеју, последње реченице дају закључак или уводе идеју следећег пасуса.

Дакле, специјалистички рад *је систем са својим подсистемима и нижим јединицама*. Треба обратити пажњу на равнотежу изложене материје, обим глава и подглава. Под тиме се подразумева неопходна „статика“ рада, тј. свим деловима материје поклања се подједнака пажња. Важно је истаћи да сажимањем текста и концизним излагањем рад добија на вредности.

5. Одредите конкретан циљ вашег рада – и то само један. Постаите себи питање: шта желим да истражим, пронађем, покажем, докажем својим радом? Уколико је циљ прецизнији, утолико ћете до њега лакше стићи. (Уколико дугим реченицама наводите свој циљ, то значи да вам циљ није у потпуности јасан.)

Шта може бити циљ рада?

- Открити нешто ново.
- Разјаснити противуречност.
- Објаснити једну појаву.
- Испитати претпоставку.
- Проучавати издвојени однос.
- Анализирати једно дело.

Постављање проблема је битан моменат у вашем истраживању. Постављајте питања. Проблем је заматак, нуклеус вашег истраживања. Нека се ваше мисли организују око њега. Сетите се: нико од вас не очекује да нађете крајња и дефинитивна решења. Важније је ваше резонавање које вас доводи до одређених закључака, ваша способност да размишљате, поставите права питања и посматрате чињенице критичким погледом.

Проблематизујте своју тему:

- Шта је предмет?
- Шта у њему изгледа нејасно, проблематично, непознато, и сл?
- Која ме од ових питања највише интересују?
- Шта не желим да разматрам?
- Какав допринос може донети моје испитивање ове проблематике?
- Из ког угла желим да се бавим овом проблематиком?
- Како најјасније формулисати централни проблем?

Како идентификовати основни проблем?

- Забележите симптоме и споредне ефекте.
- Тражите могуће разлоге и класификујте их по важности.
- За сваки разлог питајте: шта му је прави узрок.
- Поновите док не процените да сте издвојили основни проблем.

14. Закључак је посебна глава рада, следи после изложене материје. Треба да буде Садржајан и не дужи од две до три стране. Веома је важно да закључак кореспондира са уводом – да даје одговоре на питања која сте поставили у уводу. Закључци могу да буду и „расути“ и по деловима књиге, нпр. на крају сваке главе – али то не препоручујемо, јер постоји ризик од могућег удаљавања од предмета рада.

15. Литература, библиографија, важна је подршка. Има смисла само ако је функционална у односу на изнету материју. Основно је правило да треба навести све цитиране и интерпретиране ауторе и изворе грађе. Навођење литературе чије извориште представљају дневна штампа, интернет и други медији, захтева обзирност.

- **Напомена:** узимајући у обзир брзу еволуцију науке последњих година, оставите застареле радове, могуће је да су превазиђени, изузев оних који се увек употребљавају. У том случају ради се о класицима због чега заслужују место у вашем раду.

Навођење цитираних аутора у раду

Основно је правило да се у тексту рада поред цитата или парафразе у загради наведе **презиме аутора** (или више аутора¹), **година издања и број стране**.

На пример: *„Сви ми који живимо у савременим друштвима свакодневно смо окружени различитим писаним текстовима, било да их сами производимо или да примамо оне који су дружи сачинили“* (Бугарски, 1997: 7).

Покушаћемо да наведемо најчешће случајеве:

1. Приликом писања рада, после сваког **дела који је парафразирани**, наводи се само у загради извор литературе, са годином издања књиге или чланка. На пример: (Андрић, 1987)

2. Уколико се наводи **страна литература**, у тексту се наведе у српској транскрипцији, фонетским писањем презимена, а затим се у загради наведе оригиналан назив и година издања.

На пример: Диманш (Dimanche, 2002).

3. Уколико постоје **два аутора**, тада се наводе оба. На пример: (Хавелка и Ивић, 2005)

4. Уколико се наводи **више од два аутора** тада је најбоље у раду навести презиме првог аутора и скраћеницу „и сар.“ или „et. al.“ На пример: (Пешикан и сар. 1993)

5. Уколико се **цитира аутор који је већ цитирао неког аутора**, наводи се прво цитирани аутор, а онда онај аутор којег смо ми цитирали. На пример (Ђурић, 1994, према Голубовић, 2002).

Значи, у књизи коју ми користимо аутор (Голубовић), већ цитира Ђурића. Неопходно је навести оба аутора.

6. Новији **модел цитирања** су (Еко, 2000: 97) (Андрић, 1987: 125)

(Еко, Умберто, 2000, 55) (Андрић, Иво, 1987, 125)

(Еко, У, 2000, 55) (Андрић, И, 1987,125)

---

¹ Уколико има више аутора, обично се наводи први аутор уз ознаку и др. / и сар. / et. al.

7. Ако се понавља навођење исте књиге, нема потребе да се наводе сви детаљи, већ:

(Исто, 159) или (Исто дело, 159)

(Опет, 78) или (Оп.цит, 56)

(Ибидем, 67) или (Ибид. 199)

Навођење интерпретираних аутора у листи референци (библиографији)на крају рада

Библиографски податак наведите на следећи начин:

Ауторово презиме,име(година издања): *Наслов књије*. Место издања: Име издавача.

1. Литературу на крају рада треба наводити **по азбучном тј. абecedном реду** презимена аутора. На пример:

Еко, Умберто (2000): „Како се пише дипломски рад“, Народна књига, Београд.

Крећа, М. (2009), *Међународно јавно право*. Београд: Службени гласник.

Нушић, Бранислав (1989): *Реторика: наука о беседништву*. Београд: Пи-вода Ружић.

2. Ако се један аутор наводи више пута, наводи се по редоследу (години) публикација референце. Уобичајено је књиге истог аутора наводити хронолошки, старија дела пре новијих, на пример:

Бугарски, Ранко (1986): *Језик у грушћиву*. Београд: Просвета.

Бугарски, Ранко (1989): *Увод у ојшћу линћивсћику*. Београд: Завод за уцбенике и наставна средства.

Бугарски, Ранко (1997): *Језик у конћексћу*. Београд: Чигоја штампа.

- Уколико се наводи више радова истог аутора у једној години, године треба да буду означене словима: а, б, в нпр. (2008 а), (2008 б).

3. У раду се наводи коришћена литература, оно што се није користило не треба наводити.

4. Ако се наводе **два аутора**, на пример:

Лукић, Живан и Марковић, Мирјана(2003): *Култура говора и комуникације*. Ваљево: Интелекта.

Ракић-Водинелић, В., Кнежевић, Г. (1998). *Грађанско процесно право Европске уније*. Службени гласник, Београд.

5. Уколико се наводе више аутора:

Пешикан, Митар и др. (1994): *Правопис српског језика*. Нови Сад: Матица Српска.

6. Књиге које немају аутора наводе се:

Група аутора (2007). *Речник српског језика*. Матица српска, Београд.

7. Чланак из новина наводи се на следећи начин:

Cummings, J. (2001, April 19). *Guide to European community Law*. *Newsweek*, 139, 64-65

Закон о високим школама (1994, 18. јануар). *Народне новине*, бр. 3.

8. Уколико се наводи поглавље из књиге:

Шипка, М.(2001а). *Назив језика као уставноправна категорија. У: Језик и демократизација (Зборник радова)*. Сарајево, 121-136.

Михић, В., Михић, И. (2003). *Признајем, прихватам, поштујем. У: Психологија*, 36, стр.167-182.

Документовање електронских изворника

(наведено према: <http://www.mla.org>)

Документовање електронских изворника треба да следи опште принципе који се примењују при навођењу библиографских података у штампаном формату. Ипак, треба имати у виду да је често потребно навести и додатне податке на пример, датум када је текст, слика, и др. Преузет са електронске мреже, електронску адресу изворника итд.

Посебно треба водити рачуна о навођењу датума: наиме, за разлику од штампаних изворника, материјали у електронској форми се често периодично ажурирају, због чега је потребно поред датума првог појављивања на мрежи навести и датум када је материјал преузет. Такође, потребно је навести комплетну Интернет адресу, која укључује следеће податке: адресу протокола (енгл. *access-mode identifier (e.g., http, ftp, gopher, telnet, news)*), као и адресу сервера и име документа (енгл. *path and file names*).Адресу треба навести у угластим заградама:

<<http://beomundhis.grf.bg.ac.yu>>

Књига и енциклопедија на Интернету

Dickens, Charles. *Great Expectations*. London, 1861. Project Guttenberg. 6 Sept. 1998
<<ftp://ufarchive.cso.uiuc.edu/pub/etext/gutenberg/etext98/grexp10.txt>>.

Eliot, George. *Middlemarch*. London, 1871-72. 6 Sept. 1998

<<http://etext.virginia.edu/subjects/women.html>>.

Листа најчешће коришћених скраћеница у научно/стручној литератури

<i>ca. (circa)</i>	око
<i>cf. (confer)</i>	упореди
<i>en ili in</i>	у
<i>et. al.</i>	и други
<i>ib., ibid. (ibidem)</i>	на истом месту
<i>idem.</i>	исто
<i>infra</i>	испод (упућује на оно што се наводи касније)
<i>loc. cit</i>	наведено место
<i>N. B. (Nota bene)</i>	обратити пажњу
<i>op. cit , obra citada</i>	нав. дело (наведено дело)
<i>p., pág.</i>	стр. (страна)
<i>pp., págs.</i>	стр. стране
<i>pass. (passim)</i>	на разним местима
<i>s. a. (sine anno)</i>	без године
<i>s. d. (sine data)</i>	без датума
<i>sic</i>	није скраћеница већ узвик чуђења
<i>supra</i>	горе (упућује на нешто о чему је већ било речи)
<i>v.</i>	види
<i>vol.</i>	том или књига